

22. maj 2024

Sammen om biodiversitet

Partnerskabsaftale om
biodiversitet i København

Introduktion

Vi står i dag overfor en global biodiversitetskrise. En krise, der betyder, at arter nu uddør i et højere tempo end på noget andet tidspunkt i menneskets historie. FN fastslår, at en million ud af verdens otte millioner arter og planter er truet af udryddelse, og hos World Economic Forum vurderes det, at 50 procent af den globale økonomi er truet på grund af tabet af biodiversitet.

Der er en mærkbar international opmærksomhed omkring vigtigheden af at vende den negative udvikling indenfor biodiversitet. Dette ses på globalt plan med Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework, som Danmark tiltrådte sammen med EU på FN's 15. biodiversitetskonference (COP15) i Montreal december 2022, i EU's biodiversitetsstrategi for 2030 og i EU's taksonomiforordning vedrørende bæredygtighed, der bl.a. sætter fokus på biodiversitet. Og med Finance for Biodiversity Pledge, der samler den finansielle sektor på tværs af 24 lande og 153 finansielle organisationer omkring biodiversitet. Men også i en dansk kontekst ses en stigende opmærksomhed på den internationale biodiversitetskrise bl.a. i regeringsgrundlaget fra 2022, som indeholder en ambition fra den nuværende regering om at indfører en samlet lov om natur og biodiversitet med mål og virkemidler for et grønnere Danmark – både på land og under havet. Også Danmarks Naturfredningsforening, WWF i Danmark, IPBES Danmark og mange andre parter sætter fokus på vigtigheden af, at såvel borgere, virksomheder og kommuner arbejder for at fremme biodiversitet. I København har Borgerrepræsentationen med vedtagelse af strategien 'Biodiversitet i København 2022-2050' i foråret 2023 besluttet, at biodiversiteten i København skal forbedres.

Opgaven kan ikke løses af én part alene - men kalder på fælles handling.

Med denne partnerskabsaftale igangsætter parterne derfor et langsigtet og vedvarende fokus på forbedring af biodiversitetens vilkår i København via konkrete initiativer, der skal sikre, at København også i fremtiden er en grøn by, hvor københavnere har let adgang til bynatur af høj kvalitet, og hvor der er givet plads til og investeret i biodiversitet. Partnerskabet skal være en drivkraft for, at der både skabes ny biodiversitet, men også at vi forbedrer kvaliteten og biodiversiteten i de grønne områder, som vi allerede har i byen – på tværs af kommunale, almene, statslige og private arealer og investe-ringer i byen.

Partnerskabet sætter en ny og fælles retning for udviklingen af København, hvor biodiversitet spiller en central rolle i byens fortsatte vækst og udvikling - både i planlægning, drift, renovering, nybyggeri og i forhold til byens borgere. Visionen er, at parterne i fællesskab kan være med til at vende tilbagegangen af arter i København, sikre at alle københavnere har god adgang til natur og naturoplevelser, samt sikre vid- en og uddannelse om biodiversitet. Så København også i fremtiden er en grøn by for mennesker, hvor naturen og byens tilbud går hånd i hånd - til gavn for biodiversiteten og køben-havnernes livskvalitet.

Lokalt fokus – global omtanke

Vi løser ikke den globale biodiversitetskrise i København, men vi kan bygge og udvikle med omtanke! Vi kan skabe en byudvikling, der tager hensyn til biodiversitet og samtidig gør københavnere, virksomheder og beslutningstagere mere opmærksomme på vigtigheden af biodiversitet. Med denne partnerskabsaftale sættes der fokus på den lokale biodiversitet. Biodiversitet i form af bynatur, der skaber grundlag for en større artsrigdom i København, men også større livskvalitet for mennesker - fordi adgang til bynatur giver grundlag for større trivsel. Formålet med partnerskabsaftalen er således, at parterne i fællesskab bidrager til, at biodiversiteten får bedre kår i København - og samtidig skabe mere bynatur til glæde for københavnere og deres livskvalitet. Partnerskabet sætter fokus på grundejernens aktiviteter indenfor Københavns kommunegrænse. I de tilfælde

hvor biodiversiteten kan forbedres fx via samarbejder med grundejere eller kommuner omkring København, ønsker parterne at indgå i dialog med det formål også at fremme de sammenhængende grønne områder på tværs af kommunegrænser. En stor del af tabt biodiversitet relateret til byggeri og byudvikling i København sker imidlertid udenfor bygrænsen - nationalt såvel som globalt via byggeriets materialeforbrug. Partnerskabet anerkender dette og ønsker i fællesskab at afdække, hvordan dette problem kan adresseres fremadrettet - om end den nuværende aftale sætter sit fokus på at fremme den lokale biodiversitet, som omgiver københavnere.

Biodiversitet og byudvikling

Biodiversitet og byudvikling rummer en række dilemmaer, som parterne i aftalen anerkender, og som fremtidige indsatser for biodiversitet ikke kan undgå at forholde sig til. Det handler om knaphed på arealer i København. I Københavns Kommune ser vi, at flere og flere ønsker at bo i byen. Det er positivt, bl.a. fordi flere analyser peger på, at den tætte by er en klimavenlig by med stationsnære boliger og arbejdspladser, der gør det muligt at bevæge sig via kollektiv trafik, cykel eller gang. Der er derfor gode grunde til, at vi skaber rum for byudviklingen i København. Men med flere københavnere er der brug for nye boliger, skoler, børnehaver, plejehjem, fritidsfaciliteter osv. Samtidig er der en voksende efterspørgsel på grønne områder og natur i byen. Det kræver alt sammen plads. Derfor skal vi i byudviklingen finde nye veje for at skabe plads til biodiversitet samtidig med, at der bliver plads til alle de andre funktioner, der er brug for i byen.

Byudvikling indebærer, at eksisterende biodiversitet i større eller mindre omfang går tabt, førend den samlede udvikling står færdigt med både bygninger og friarealer, der - i nogle tilfælde - kan indeholde en større artsrigdom end tidligere og dermed mere biodiversitet. Det er derfor nødvendigt med en balanceret og helhedsorienteret tilgang, der dels giver tid til byggeprocessen, og hvor der på de givne arealer skabes plads til såvel biodiversitet som andre nødvendige funktioner. Dette må ske ved, at samtlige parter gør sit bedste for at finde nye løsninger og aktivt forholde sig til, hvordan biodiversiteten kan prioriteres bedst muligt. Samtidigt er der en

erkendelse af, at natur og biodiversitet kun i et vist omfang kan kombineres med bebyggelse og andre funktioner, da mange arter kræver store arealer, naturlige processer eller andre forhold, som ikke vil være til stede inde i bebyggelsen. I byudviklingen består øvelsen i, i størst mulig grad, at skabe plads til biodiversitet samtidig med at byens øvrige behov tilgodeses.

Biodiversitet i den grønne, grå og blå by.

Biodiversiteten i København findes i dag i både byens 'grønne', 'grå' og 'blå' områder - de forskellige områder er beskrevet i Københavns biodiversitetsstrategi (bilag 1). Partnerskabet sætter fokus på fremme af biodiversitet på såvel de grønne, grå og blå områder i byen - og har dermed fokus på både biodiversiteten på land såvel som biodiversiteten i de ferske og salte vande. Den enkelte grundejer lægger et fokus på en eller flere af de tre dimensioner alt efter relevans og ønsket fokus.

Fælles om fremme af biodiversitet på tværs af fire tematikker

Partnerskabsaftalen tager udgangspunkt i Københavns Kommunes biodiversitetsstrategi 'Biodiversitet i København 2022-2050', der sætter fokus på, at:

1. bevare og forbedre den eksisterende biodiversitet på parternes eksisterende arealer.
2. skabe ny biodiversitet i byen, når parterne drifter, renoverer eller bygger nyt på deres arealer.
3. understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet blandt beslutningstagere, medarbejdere, brugere/beboere/borgere med flere hos parterne.

4. skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet for eksisterende og/eller kommende brugere af parternes arealer.

Københavns Kommune og parterne vil arbejde for at fremme mængden og/eller kvaliteten af biodiversitet på tværs af de fire tematikker ved at skabe resultater i egne

byggerier og byudvikling samt ved at tage dialogen på tværs af matrikelskel, så der kan skabes plads til biodiversitet og grønne forbindelser, hvor dette er muligt. Københavns Kommune har forpligtet sig til at arbejde med alle fire tematikker. De øvrige grundejere i partnerskabsaftalen er meget forskellige og sætter derfor fokus på den eller flere af de fire tematikker, som er mest relevante at arbejde for i forhold til deres respektive opgaver, brugere, mål, strategier samt arealerne, de råder over. Herunder at der tages hensyn til synspunkter hos kommende ejere/brugere.

Fælles om realisering af fem målsætninger for fremme af biodiversitet

Partnerskabsaftalen tager udgangspunkt i målsætninger relateret til biodiversitet i Københavns Kommuneplanstrategi 2023:

1. At udvikling af eksisterende grønne områder og anlæg af nye grønne områder og friarealer styrker borgernes livskvalitet, biodiversiteten og byens tilpasning til fremtidens klima.
2. At investeringer i grønne områder, byggerier, facader og byområder skal bidrage til at øge biodiversiteten i København.
3. At grønne forbindelser skal give københavnere en mere attraktiv adgang til byens større grønne og blå områder og skabe flere naturoplevelser på vejen derhen.
4. At der arbejdes for etablering af nye større grønne områder i nye bydele indenfor maksimalt 500 meter i vejledende gåafstand fra de nye boliger.
5. At det sikres, at der i den eksisterende by maksimalt er 300 meter i vejledende gåafstand fra byens boliger til et grønt eller blåt område.

Københavns Kommune og parterne vil arbejde for at nå de fem målsætninger i Københavns Kommuneplanstrategi 2023 ved at skabe resultater i egne byggerier og byudvikling samt ved at tage dialogen på tværs af matrikelskel, så der kan skabes plads til biodiversitet og grønne forbindelser, hvor dette er muligt. Københavns Kommune faciliterer dialogen mellem de forskellige grundejere og har forpligtet sig til at arbejde mod realisering af alle fem målsætninger. De øvrige grundejere i partnerskabsaftalen er meget forskellige og sætter derfor fokus på de af de fem målsætninger, som de ser mest relevante at arbejde for realiseringen af i forhold til deres respektive opgaver, brugere, mål, strategier, samt arealerne de råder over.

Fælles om konkrete indsatser for fremme af biodiversitet i areal-drift, byggeri og byudvikling

Med partnerskabsaftalen vil parterne igangsætte arbejdet med at fremme biodiversitet i parternes arealdrift, byggeri og byudvikling på egne arealer ved at igangsætte følgende indsatser:

1. Screening af potentialeområder for biodiversitet på egne arealer så parterne får kendskab til, hvor og hvordan biodiversitet kan fremmes på deres arealer. Københavns Kommune gennemfører i 2024 en overordnet screening af potentialeområder for biodiversitet på de kommunale arealer. Analysen er primært målrettet de kommunale arealer, men vil også omfatte arealer tilhørende parterne i denne aftale, så analysens resultater kan danne grundlag for og understøtte den videre dialog om, hvordan der kan skabes vigtige trædesten for biodiversitet på tværs af matrikelskel jf. punkt 4.

2. Monitorering af biodiversitet og udarbejdelse af baseline så parterne kan monitorere status/fremgang i biodiversitet på deres arealer hvert andet år. Partnerskabet lægger op til dialog om valg af monitoreringsmetode, så der så vidt muligt kan opnås sammenlignelige resultater. En sådan metode skal gerne være forenelig med andre rapporteringskrav så som fx EU's taksonomiforordning for bæredygtighed og DGNB.

3. Indarbejde biodiversitet i drift, renovering og/eller nybyggeri på grundejernes arealer så investeringer i grønne områder, byggerier, facader og byområder bidrager til at øge biodiversiteten i København. Parterne må hver især se på, med hvilken takt dette kan ske, og hvor ressourcerne skal prioriteres, alt efter hvad der vurderes at give mest værdi – både for biodiversiteten og for brugerne af de enkelte arealer. Noget kan måske realiseres via løbende omlægninger af den eksisterende drift, mens andet kræver en større indsats over tid og på tværs af arealer og byggerier.

4. Udpege vigtige 'trædesten' for biodiversitet på tværs af matrikelskel så parterne med arealer, der grænser op til hinanden, eller til omgivende naturområder, kan gå i dialog med den/de relevante grundejere med det formål at drifte eller udvikle arealet på en måde, der kan bidrage til at skabe større sammenhæng, trædesten for biodiversiteten og/eller flere grønne korridorer, hvor dette er muligt, Københavns Kommune er ansvarlig for at udpege potentialer for trædesten på tværs af matrikelskel. Partnerskabet skal understøtte, at dette kan ske i relation til drift, nybyggeri eller renovering på de pågældende arealer. Se indsats 1 vedrørende vidensgrundlag for dette.

Fælles om vidensdeling og kommunikation om biodiversitet

Parterne vil desuden i fællesskab bistå med at understøtte viden og uddannelse om biodiversitet ved:

5. Afholdelse af årlige partnerskabsmøder på højeste ledelsesniveau med det formål, at Københavns Kommune/ grundejerne præsenterer resultater, indsatser, cases, bedst practice, resultater fra monitorering, status på indsatser samt forventede indsatser i det kommende år for derigennem at fremme vidensdeling, engagement og fremdrift. Der kan eventuelt inviteres eksperter oplægsholdere for inspiration og viden udefra. Københavns Kommune står for den overordnede facilitering af de årlige partnerskabsmøder

6. Etablering af et fagligt biodiversitetsnetværk for relevante medarbejdere hos parterne med det formål at dele viden og inspiration på tværs. Der kan inviteres oplægsholdere enten fra medarbejdere blandt parterne eller eksperter udefra. Københavns Kommune står for den overordnede facilitering af biodiversitetsnetværket, som afholdes fysisk eller via teams på skift hos de forskellige parter.

Partnerskabets hensigt

Med denne partnerskabsaftale forpligter parterne sig til i fællesskab at arbejde for, at aftalens intentioner og erklærede hensigter realiseres og løbende revideres, når det vurderes relevant.

Aftalens parter spænder bredt og har stor forskellighed både i forhold til organisering og areal typer, hvor nogle parter er politisk styret, nogle råder over fredede arealer, mens andre står overfor en omfattende byudvikling på deres arealer. Det betyder, at der naturligt vil være en stor forskellighed i forhold til fokus, indsatser og tempo. For nogle kan det være særligt relevant at arbejde med frivillige fællesskaber, mens det for andre vil være mere oplagt med fokus på at bevare den biodiversitet, som allerede eksisterer på deres arealer. Nogle parter kan selv beslutte, hvilke indsatser der skal prioriteres, mens andre må afvente, at der gives politiske bevillinger hertil. Med andre ord; den enkelte grundejer identificerer individuelt, hvor de finder, at de største gevinster for fremme af biodiversitet eksisterer i forhold til egne mål og strategier, og med hvilken hastighed indsatserne kan realiseres. Det har ikke betydning for den konkrete sagsbehandling i forbindelse med byggesager, lokalplaner eller kommuneplantillæg, at en grundejer er en del af partnerskabet for biodiversitet

Aftalen træder i kraft den 22. maj 2024 og revideres efter to år, hvor det vurderes om der er grundlag for en revidering af aftalens indhold. Dette sker i relation til revisionen af Københavns Kommunes fireårige handleplan for biodiversitet, der løber 2022-2025, hvor det ligeledes vil blive vurderet, om der er behov for at opdatere Københavns Kommunes biodiversitetsstrategi. En part kan til enhver tid meddele, at man ønsker at fratryde aftalen. Dette kan ske med en måneds varsel og via meddelelse til Københavns Kommune.

7. Løbende kommunikation om biodiversitet og formidling af viden, bedst practice samt resultater fra biodiversitetsindsatserne med det formål at skabe viden og inspiration om, biodiversitet samt sætte biodiversitet på dagsordenen blandt beslutningstagere, borgere/ brugere og medarbejdere. Dette kan fx ske via presseindsatser, sociale medier, nyhedsbreve m.m.

Fælles om at gøre status på partnerskabets resultater

Det er hensigten, at partnerskabets resultater opgøres på de årlige partnerskabsmøder. For at følge udvikling og resultater gøres der på disse møder status over følgende tre forhold, der skal ses som kerneindikatorerne på partnerskabets effekter:

- Den enkelte grundejer melder ind, hvilke af de fire tematikker og fem målsætninger de har valgt at arbejde med, samt hvilke af de syv indsatser de har gennemført i det forgangne år, samt hvilke de forventer at igangsætte i det kommende år.
- Den enkelte grundejer deler bedst practice fra konkrete projekter og arealer i København, der kan være med til at vise nye veje eller metoder for fremme af biodiversitet i København.
- Den enkelte grundejer giver en status på monitorering af biodiversitet og udarbejdelse af baseline med det formål, at der kan gives en fælles status på biodiversitet på partnerskabets arealer samlet set.

22. maj 2024

8/10

Endelig aftale

9/10

Sophie Hæstorp Andersen
Overborgmester
Københavns Kommune

Peter Basland
adm. direktør
AAB

Martin Vang Hansen
adm. direktør
ATP Ejendomme

Hakon Iversen
adm. direktør
Banedanmark

Boligforeningen

atp ejendomme=

Susanne Juhl
bestyrelsesformand
BIOFOS

Anne Skovbro
adm. direktør
By & Havn

Rasmus Brandt Lassen
direktør
Bygningsstyrelsen

Birgitte Kortegaard
formand
Hovedstadens
Almennyttige Boligselskab

BY&HAVN

 BYGNINGSSTYRELSEN

Lars Gøtke
underdirektør
DSB Ejendomme

Christina Jørgensen
adm. direktør
Freja Ejendomme

Bjarne Larsson
adm. direktør
fsb

Susanne Juhl
bestyrelsesformand
HOFOR

FREJA
EJENDOMME

Per Hallgren
adm. direktør
Jeudan

Hanne Tærsebøl Schmidt
direktør
Metroselskabet

Marius Møller
direktør
PensionDanmark

Peter Morgan
ejendomschef
PFA Ejendomme

PensionDanmark

Jes Transbøl
adm. direktør
Refshaleøens
Ejendomsselskab

Peter Nymann-Jørgensen
adm. direktør
Skanska

Kaare Vestermann
adm. direktør
VIBO

Jens Elmelund
adm. direktør
KAB
på vegne af AKB
Boligforeningen 3B
og SAB

SKANSKA

En del af
KAB-Fællesskabet

 Boligforeningen 3B

Hvad er biodiversitet?

FN definerer biodiversitet som; "Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer." Biodiversitet omfatter med andre ord alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.